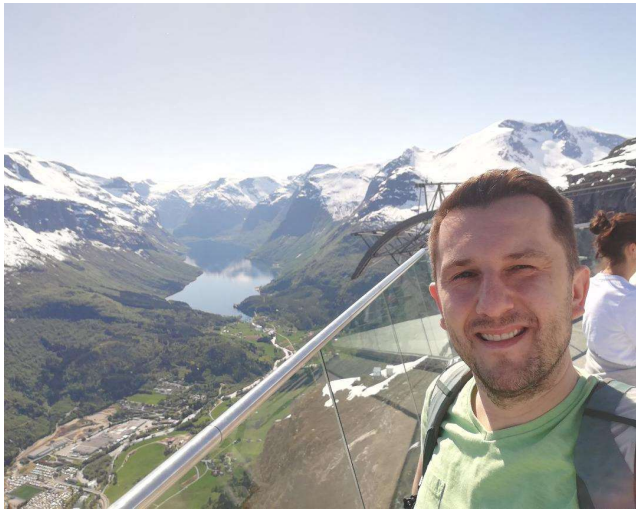

Wybrane aspekty pracy w norweskiej aptece cz.II

Piotr Adam Włodno

dr nauk farmaceutycznych, pracuje na stanowisku provisorfarmasøyt w Bergen a oprócz zainteresowania farmacją pasjonuje się językiem hiszpańskim i obecnie jest też studentem na kierunku: Filologia Hiszpańska i Studia Latinoamerykańskie na Uniwersytecie w Bergen.

Po opublikowaniu na naszej stronie oraz w *Wiadomościach Aptekarskich* opisu pracy w norweskiej aptece pojawiło się więcej pytań odnośnie realiów, obowiązków i praw jakie mają farmaceuci w Norwegii. W związku z zainteresowaniem przedstawionego tematu Prezydium Kieleckiej Okręgowej Izby Aptekarskiej postanowiło przeprowadzić wywiad z członkiem naszej Izby doktorem Piotrem Adamem Włodno w celu uzyskania odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

Czy farmaceuci są zrzeszeni w jakiej grupie/organizacji (odpowiednik KOIA)?

Istnieją związki zawodowe farmaceutów, ale przynależność do nich nie jest obowiązkowa, jeśli ktoś byłby zainteresowany to może znaleźć wiele ciekawych informacji pod tym linkiem: www.farmaceutene.no. Nie ma lokalnych siedzib związków a ich centrala znajduje się w Oslo. Wielu farmaceutów jest zrzeszonych, gdyż im więcej członków związków zawodowych tym jesteśmy silniejsi jako grupa zawodowa i możemy negocjować lepsze ogólne warunki zatrudnienia z pracodawcami. Chciałbym dodać, że związki utrzymują się ze składek członkowskich, z których opłacani są: Prezes Związków, prawnicy, sekretariat itd. Farmaceuci sami też angażują się w działalność i można powiedzieć, że stoją na straży praw wynegocjowanych przez Związki z pracodawcami. W większości aptek jeden farmaceuta jest wyznaczony jako osoba do kontaktu ze związkami, a w każdej z dużych sieci aptecznych istnieje grupa kilku farmaceutów (tzw. główni związkowcy wybierani na 2 lata), którzy reprezentują farmaceutów i negocjują podwyżki płac oraz warunki zatrudnienia. Tacy farmaceuci nie otrzymują wynagrodzenia za swoją pracę, ale mogą mieć np. skrócony tydzień pracy przy zachowaniu pełnego wynagrodzenia. Ja w tym roku w ramach głosowania też zostałem wybrany do tej grupy i udało nam się wynegocjować podwyżkę o inflację tak, aby nie zmalała siła nabywcza pieniądza naszych członków. Jeśli chodzi o warunki zatrudnienia to nasza umowa zbiorowa z pracodawcą zawiera kilkanaście stron i reguluje wiele aspektów, tak aby farmaceuci mieli warunki pracy lepsze od przepisów wynikających z kodeksu pracy. Dla przykładu: w Norwegii obowiązuje 40 godzinny tydzień pracy i niepłatne przerwy, ale farmaceuci mają 37,5 godzinny tydzień pracy i 30 minutowe płatne przerwy wliczone w czas pracy, dodatkowo za pracę po godzinie 17 naliczany jest dodatek 20% za każdą godzinę a po godzinie 20 dodatek wzrasta do 30%, a jeśli farmaceuta nie może skorzystać w pełni z przerwy, gdyż np. danego dnia pracuje jako jedyny farmaceuta w aptece to otrzymuje dodatek w postaci kwoty odpowiadającej pół godziny pracy (ekwiwalent za przerwę). Związki też organizują różne szkolenia, a zachęta do przynależności jest posiadanie wielu korzyści: ubezpieczenie od odpowiedzialności zawodowej, pomoc prawnika w razie problemów w pracy, zniżka na prąd czy niektóre hotele.

Czy wykonuje się leki recepturowe?

Apteki nie wykonują leków recepturowych, a recepty na takie leki trafiają się bardzo rzadko, u mnie w aptece może kilka razy do roku. Wtedy zamawia się ten lek w jednej aptece w Oslo, która ma recepturę zgodnie z zapisem lekarza.

Kto kontroluje apteki (w Polsce WIF i NFZ)?

Każda z aptek ma dosyć zaawansowany system wewnętrznej kontroli, który opisuje każdy szczegół pracy w aptece: otwarcie apteki, zamawianie towaru, kontrolę recept a nawet co robić w przypadku napadu. Jeśli chodzi o kontrole zewnętrzne to przeprowadza je Statens legemiddelverk (The Norwegian Medicines Agency, czyli Norweska Agencja Leków), a link podaję tutaj: <https://legemiddelverket.no>.

Czy farmaceuta może wystawiać recepty PF i PA?

Farmaceuta może wystawić tylko recepty na szczepionki przeciw grypie i COVID 19, na inne choroby też można się zaszczepić w aptece, ale trzeba mieć wtedy receptę od lekarza. Nie mamy uprawnień do wystawiania recept tak jak w Polsce. W przypadku sytuacji zagrażającej życiu i zdrowiu możemy wystawić receptę farmaceutyczną (po norwesku nødekspedisjon, czyli wydanie awaryjne leku), dotyczy to również recept na leki refundowane.

W jakich godzinach i w jakie dni tygodnia czynne są apteki, co ze świętami, czy pełnia dyżury nocne?

Najczęściej od godziny 9 do 18, w małych miejscowościach do godziny 17 a w dużych centrach handlowych tak jak całe centrum, czyli do godziny 21 czy 22. Nie ma aptek z dyżurami nocnymi oprócz stolicy kraju, gdzie są może 2 takie apteki, a wynika to na pewno ze szczególnych praw jakimi rządzi się stolice wszystkich krajów, gdzie życie toczy się całą dobę. W pozostałych województwach najczęściej jest jedna apteka na całe terytorium, otwarta w mieście i czynna do godziny 23 przez cały rok. Myślę, że jest to rozsądne, gdyż w przypadku większości schorzeń pacjenci mogą poczekać do rana, a jeśli dzieje się coś bardzo

poważnego co wykracza to poza kompetencje apteki to pacjent musi trafić na pogotowie lub do szpitala.

Jakie akty prawne regulują pracę, czy istnieje odpowiednik naszego prawa farmaceutycznego, rozporządzenia?

Wszystkie przepisy są zawarte w tzw. przepisach dotyczących aptek: Lov om apotek (apotekloven) - Lovdata (link: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-06-02-39>). Można powiedzieć, że odpowiada to prawu farmaceutycznemu i przepisy są w miarę przejrzyste i jasne. Oczywiście w przypadku niejasności można zwrócić się do Norweskiej Agencji Leków o interpretację, ale tak jak wspomniałem wcześniej każda apteka ma jasne procedury wynikające z tego prawa, więc farmaceuta może po prostu otworzyć system procedur w swojej aptece i dostać dokładną odpowiedź na nurtujące pytanie. Chciałbym też dodać, że przepisy w Norwegii są często bardziej precyzyjne niż w Polsce, gdyż nawet na początku mojej przygody z językiem norweskim byłem w stanie sam poprawnie je zinterpretować. Dodatkowo farmaceuta musi znać inne rozporządzenia np. dotyczące wystawiania recept, ale tak jak powiedziałem, czasem wystarczy tylko przeczytać wewnętrzne procedury lub interpretację Norweskiej Agencji Leków.

Czy farmaceuta może stracić PWZ?

Prawo wykonywania zawodu jest nadawana przez Ministerstwo Zdrowia i można je oczywiście stracić. Nie dzieje się na szczęście często i właściwie tylko wtedy, gdy farmaceuta celowo działa wbrew obowiązującym przepisom. Mogę tu opowiedzieć o farmaceutce, który sfalszował recepty na hormon wzrostu na kwotę 2 milionów koron norweskich, była to dosyć głośna sprawa, o której można przeczytać pod tym linkiem: <https://www.farmatid.no/aktuelt/nyheter/farmasoyt-fratatt-autorisasjon>. Jeśli pomylimy się w jakikolwiek sposób, to tak wspominałem mamy w ramach składki ubezpieczenie od odpowiedzialności zawodowej.

Przykłady substancji aktywnych które u nas są OTC a w Norwegii Rx i odwrotnie.

Nie możemy kupić w Norwegii bez recepty tabletek z acyklowirem, furazydyną (tej substancji nie ma w ogóle w Norwegii), ketoprofenem czy diklofenakiem, ale bez problemu kupimy tabletki z octanem uliprystalu czy kapsułki zawierające 150 mg flukonazolu, aerozole sterydowe do nosa też były wcześniej bez recepty. W ogóle nie ma dostępnego metamizolu ze względu na ryzyko agranylocytozy, a wszystkie preparaty z kodeiną są przechowywane w specjalnym sejfie z innymi lekami bardzo silnie działającymi.

Wszystkie opakowania leków bez recepty są dosyć małe np. po 10-20 tabletek i pacjent może kupić tylko jedno opakowanie takiego leku na osobę, co ma to na celu zapobiegać nadużywaniu leków. Reklamy leków są obecne w telewizji, ale nie ma ich za dużo, a pacjenci często proszą o poradę farmaceutów, co ciekawe w przypadku ekspedycji leku bez recepty zawierającego sildenafil farmaceuta ma obowiązek przeprowadzić krótki wywiad z pacjentem na temat zażywanych leków, niektórych chorób.

Dziękujemy za rozmowę!

Również dziękuję i chętnie odpowiem na jeszcze jakieś pytania, gdy tylko znajdę trochę czasu wolnego, gdyż oprócz pracy studiuje też filologię hiszpańską na uniwersytecie. Załączone zdjęcia wykonano za zgodą sieci aptek Boots.

Praca za pierwszym stołem z ekranem ochronnym

Widok na część samoobsługową

Praca za pierwszym stołem- karuzela, dzięki której szybko znajdujemy lek o wysokiej rotacji

Zdjęcie przedstawiające pierwszy stół z trzema stanowiskami i system numerków, który zapewnia dyskrecję